

Türkiye - Ukrayna Muhadenet ve Uhuvvet Ahitnamesi hakkında kanun

No.
206

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetiyle Ukrayna Sosyalist Şûralar Cumhuriyeti arasında bin üç otuz sekiz senesi kânunusaninin ikinci günü Ankara'da akıt ve imza olunan Muhadenet ve Uhuvvet Muahedenamesi Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

16 mart 1338 ve 17 recep 1340

TÜRKİYE VE UKRAYNA ARASINDA MUHADENET VE UHUVVET MUAHEDESİ

Milletlerin uhuvveti esasını ve akvamın kendi mukadderatını serbestçe tâyin etmek hakkını tanımakta müttêhit olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetiyle Ukrayna Sosyalist Şûralar Cumhuriyeti Hükümeti tevessü ve istilâ siyasetine karşı olan mücadelelerindeki tesanütlerini ve iki milletten birine vâkı olan müşkülâtın diğerinin de vaziyetini vahim kılacağını bilmüşahe de aralarında daima münasebatı muhadenetkâranenin ve her iki milletin menafii mütekaablesine müstenit devamlı revabıtı dostanenin çayır olmasını görmek arzusuyla mütehassis olarak ve Karadeniz'deki yakın komşuluklarını nazarı itibara alarak aralarında mevcut ekmel ve kalbî münasebatın ve müveddeti sadıkanenin pek kesir olan menafii müşterekeleri namma kemali hülûs ve samimiyetle tarsinine ve bu gayeye vüsul maksadiyle bir Muhadenet ve Uhuvvet Muahedenamesi akdine karar vermişler ve bu husus için Anakara şehrini mahalli müzakerat olmak üzere tesbiti de biltilâf mezkûr muahedenamenin akdi için murahhas vekilleri olmak üzere;

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti:

Türkiye Büyük Millet Meclisinde Kastamonu mebusu ve Hariciye Komiseri Yusuf Kemal Beyi;

Ve Ukrayna Sosyalist Şûralar Cumhuriyeti Hükümeti:

Ukrayna Şûralar Merkezi İcra Komitesi ve Ahali Komiserleri Meclisi âzasından Ukrayna'nın ve Kırım'm umum kuvayı müsellehası Başkumandanı ve Kızılbayrak nişanı hâmilî konferansa fevkalâde sefir unvaniyle memur Müsyü Fraunzé Mişel'i tâyin etmişlerdir. İşbu murahhas vekiller kâfi ve usulüne muvafık olarak tanzim edilmiş bulunan salâhiyetnamelerini badettetik mevaddı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Tarafeyni Âkideynin her biri tarafından birine kerhen kabul ettirilmek istenilen hiç bir muahede sulhiyeyi veya diğer hiç bir beyneddüvel senedi tanınmamağı esas olarak kabul eder. Ukrayna Sosyalist Şûralar Cumhuriyeti Hükümeti elyevm Büyük Millet Meclisi tarafından temsil edilmekte olan Türkiye Hükümeti Milliyesi canibinden tanınmamış Türkiye'ye ait hiç bir beyneddüvel senedi tanınmamağı kabul eder. İşbu muahedede mezkûr Türkiye tâbiriyle 28 kânunusani 1336 (1920) de İstanbul'da münakit Meclisi Mebusan tarafından tanzim ve matbuat ile bilcümle Devletlere tebliğ olunan Misaki Millinin ihtiva ettiği arazi kastedilmiştir.

Ukrayna Hükümeti 16 mart 1921 tarihinde akdedilmiş olan Türkiye - Rusya Muhadenet ve Uhuvvet Muahedenamesinin birinci ve üçüncü maddeleri mezkûr muahedenamenin zeyilleri ile tâ-

yin olunan Türkiye hattı hudutlarını tanıır. Bundan maada Ukrayna Hükümeti Kars konferansında bir Tarftan Türkiye ve diğer Taraftan Kafkasya Şûralar Cumhuriyetleri arasında takarrür eden itilâfattan her birinin bileümle ahkâmını tanımağı taahhüt eder.

Madde — 2

Türkiye Eski Rus İmparatorluğu arazisi üzerinde ve Ukrayna ile müttefikli Rusya Cumhuriyeti ve kezalik bütün hemhudut Devletler arasında münakit muahedemelerle muayyen hudud arziye dahilinde Ukrayna işçi ve köylülerinin iradesiyle vücade getirilmiş olan Ukrayna Sosyalist Şûralar Cumhuriyetini bir Devleti müstakile ve hâkime olarak tanıdığını beyan eder.

Madde — 3

Tarafeyni Âkideyn Türkiye ile eski Rus İmparatorluğu veyahut Türkiye ile Ukrayna arasında 16 mart 1921 tarihine kadar akdedilmiş olan bileümle muahedatın hakiki menafli mütakabilelerine tetabuk etmediğini tasdik ederler. Binaenaleyh İşbu muahedatın Keenlemeyekün ve münfesh olduğu hususunda Tarafeyni Âkideyn müttehittir.

Eski Rus İmparatorluğundan mukaddema bir kısım teşkil etmiş olmak itibariyle Ukrayna, Türkiye ile Çar Hükümeti arasında evvelce münakit beynelmilel senedata müstenit malî ve sair her nevi taahhüdtan kendisine karşı Türkiye'nin beri olduğunu bilhassa beyan eyler.

Madde — 4

Boğazlar'ın bileümle akvamın münakalâtı ticariyesine küşadını ve bu hususta serbestli müruru teminen Tarafeyni Âkideyn Karadeniz ve Boğazlar hakkında beynelmilel bir nizamnamenin ihzârı katisini düveli sahiliye murahhaslarından mürekkep olarak bilâhara teşekkül edecek bir konferansa tevdi muvafakat ederler. Şu kadar ki mezkûr konferanstan sâdır olacak mukarreratın Türkiye'nin hâkimiyeti mutlakasına ve Türkiye ile payitahtı olan İstanbul şehrinin emniyetine bir günâ halâl iras edememesi şarttır.

Madde — 5

Tarafeyni Âkideyn Karadeniz'in sahilâlar Devletleri olmak itibariyle işiraki fiiliyeleri olmaksızın mezkûr denize munsap olan beynelmilel nehirlere mûtaallik hiç bir usulün ne idame ve ne de vazedilemiyeceğini kayıt ve tesbit hususunda müttehittirler. Hukuklarının tanınmasını istih-sali emrinde muvafık addedecekleri bileümle vesâit ile Tarafeyni bu gaye için teşriki mesai ve yek-diğerine yardım etmek iradetini izhar ederler.

Madde — 6

Tarafeyni Âkideyn arazileri dahilinde Tarafı diğer memleketin yahut aksamı memalîkından birinin Hükümeti vazifesini deruhde iddiasında bulunan teşkilâtın ve tecemmüatın teestüs veya ikameti ve kezalik diğer memlekete karşı mücadele maksadında bulunan tecemmüatın yahut mezkûr tecemmüat ve teşkilâtın memur ve mümessillerinin ikametini kabul etmemegi taahhüt ederler.

Türkiye ve Ukrayna, Rusya ve Kafkasya Sovyet Cumhuriyetlerine karşı da muamelei mütakabile sartiyle, aynı taahhütte bulunurlar.

Şurası mukarrerdir ki işbu maddede mezkûr Türkiye arazisi doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin idarei mülkiye ve askeriyesi tahtında bulunan arazidir.

Madde — 7

Tarafeyni Âkideyn her iki memlekette birinin diğer memleket arazisinde sakın tebaası hakkında en ziyade naili müsaade millet muamelesi tatbikına muvafakat ederler. İşbu maddé Türkiye'nin müttefikli bulunan müslüman devletleri tebaaları ile Ukrayna'nın müttefikleri olan Sovyet Cum-

huriyetleri tebaalarına ait hukukta tatbik edilmez. İşbu ahkâm ayrı bir mukavelename ile tanzim edilecek olan münasebatı ticariye şeraitine tatbik edilmez.

Madde — 8

Tarafeyni Âkideynden birinin Tarafı Diğer arazisinde sakin tebaası mukim oldukları memleket kavanini ile tâyin edilmiş olan hukuk ve vezaifin esasatına müsteniden muamele göreceklerdir. Fakat müdafaai milliyeye ait kanunlardan ve nizamattan mafu tutulacaklardır.

Hukuku aileye, verasete ve ehliyeti hukukiyeye ait mesailde de Tarafeyn tebaası işbu madde ahkâmından istisna edileceklerdir. Mevaddı mezkûre bir hususi itilâfname akdiyle hallolunacaktır.

Madde — 9

Ukrayna 16 mart 1337 (1921) tarihli Türkiye Rusya Muahedenamesinin kapitoler tesmiye edilen Devletlerin iddia etmiş oldukları uhudu atika usulünün keenlemeyekün olduğuna dair bulunan yedinci maddesi ahkâmıyla 13 teşrinievvel 1337 (1921) tarihli Kars Muahedenamesinin üçüncü maddesi ahkâmını tamamiyle kabul ve tasvip eylediğini beyan eyler.

Madde — 10

İmkân hâsıl olur olmaz telsiz telgraf muhaberatı da dahil olmak üzere Posta ve telgraf mukavelâtiyle bir Şehbenderlik Mukavelenamesinin akdine şuru olunması takarrür etmiştir.

Madde — 11

Onuncu maddede mezkûr konsolosluk mukavelenamesinin akdine kadar, Tarafeyni Âkideynden her biri canibinden Diğer Tarafın sair herhangi bir Devlet memurini mümasilesinin kabul edildiği şehir ve limanlarıyla ticaret mevakiine tâyin edilecek başşehbender, şehbender ve şehbender vekilleri imtiyazat ve memuriyetlerine mütaallik hususatta muamelei müteakabile şartıyla hukuku düveli umumî esasatına tevfikân muamele göreceklerdir.

Hiç bir ecebi konsoloshanesi bulunmayan mahallere konsolos tâyini için mevakii mezkûrenin ait olduğu Tarafın evveleminde muvafakat etmesi lâzımdır.

Madde — 12

İki memleket arasında münasebatın ademi inkıtamı teminen Tarafeyni Âkideyn sürati mümkün ile deniz, şimendifer, telgraf ve saire münakalâtının muhafaza ve tekemmülü ve iki memleket arasında bilâ müşkülât eşhas ve eşyanın serbestii imrarının temini için tedabiri lâzimeyi müttehiden ittihaz etmeği taahhüt ederler. Tarafın bu bapta Rusya ve Kafkasya Şûralar Cumhuriyetleriyle icabeden suveri tesviyenin vücade getirilmesi hususunda müttehiden teşebbüsâtı lâzimedede bulunacaklardır. Şurası mukarrerdir ki ticaret hakkında bir muahede veya mukavele akdolununcaya değin yolcuların ve eşyayı ticariyenin girip çıkmasında memleketeynden her birinde cari kavanin ve nizamât harfiyen tatbik edilecektir.

Madde — 13

İktisadî, malî ve sair mukavelâta ait hususatamümkün mertebe yakın bir zamanda şuru edilmesi mükarrerdir.

Madde — 14

Tarafeyni Âkideyn mümkün mertebe kısa bir mühlet zarfında kendi arazileri aksamından olan Karadeniz limanlarında tatbik edilecek tedabiri sıhhiyeye mütaallik olarak müttehiden bir nizamname ihzarını müteakabile taahhüt ederler.

Madde — 15

Tarafeyni Âkideyn Hükümetleri işbu Muahedenamenin imzasını mütaakip derhal münasebatı muntazamai diplomasiyenin tesisine şuru edeceklerdir. Millî sancak ile Devlet armalarının tavsiyatını ve resimlerini o zaman Tarefeyn mütekabilen yekdiğerine isal edeceklerdir.

Madde — 16

İşbu muahede muamelei tasdikiyeye tabi tutulacaktır. Tasdiknameler Muahedenamenin imza edildiği tarihten itibaren üç aylık bir müddet zarfında (Harkof) da teati edilecek ve tasdiknamele- rin teati edildiği gün Muahedename mervkii mer'iyete vazolunacaktır.

Balâda münderiç bileümle ahkâm hakkında bu veçhile takarrür eden itilâfı tasdikan salifüz- zikir Türkiye ve Ukrayna murahhasları işbu Muahedenameyi kendi elleri ile imza ve tahtim etmiş- lerdir.

İşbu Muahedename fransız lisanında nüshateyn olarak Ankara'da 1338 ve 1922 kânunusanisinin ikinci günü tanzim ve imza edilmiştir.

İmza	İmza
Fraunzé	Yusuf Kemal

	Tarih	No.	Makam
Büyük Millet Meclisi Riyasetinden tebliği	: 16 mart 1338	161	İcra Vekilleri Heyeti Ri- yasetine
Meclis zabıt ceridelerindeki müzakerat fih- risti	: Cilt 18	Sayfa 250:256,270:271	
İşbu kanunun alâkadar olduğu diğer kanun- lar	:		